Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἀπόγαλα τό, *Λεξ.* Αἰν. *ἀπόγαλο* Πελοπν. (Λακων.) *'πούαλο* Ρόδ. *'πουάλο* Ρόδ. ('Απόλλ.) *ἀπόαλος* ὁ, Ρόδ.

Τὸ μεσν. οὐσ. *ἀπόγαλα* = γαλακτώδης χυμὸς σίτου, ἄμυλον.

1) Τὸ γαλακτῶδες ὑγρὸν τὸ διαρρέον ἐκ τῆς σακκούλλας νωποῦ τυροῦ ἢ ὀξυγάλακτος Πελοπν. (Λακων.) Πβ. *ἀπογαλάρμη, ἀπογαλάρμι, τυρόγαλα.* **2)** Ὑπόλειμμα, κατακάθισμα γάλακτος *Λεξ.* Αἰν. **3)** 'Αφρὸς βράζοντος γάλακτος Ρόδ. ('Απόλλ. κ.ἀ.)

ἀπογαλάρμη ἡ, ἀμάρτ. *'πολάρμη* Ρόδ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *ἀπόγαλα* καὶ *ἄρμη.*

Τὸ ἀπὸ τοῦ ἁλατισμένου τυροῦ σακκούλλας διαρρέον γαλακτῶδες ὑγρόν. Συνών. *ἀπογαλάρμι.* Πβ. *ἀπόγαλα* **1**.

ἀπογαλάρμι τό, ἀμάρτ. *'πολάρμι* Ρόδ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *ἀπογαλάρμη.*

'Απογαλάρμη, ὁ ἰδ.

ἀπογαλαχτίζω, *ἀπογαλακτίζω* Ἄνδρ. *ἀπογαλαχτίζω* ἐνιαχ. *ἀπαγαᵒυαχτίζω* Νάξ. (Φιλότ.) *ἀπογαλατίζω* Α.Κρήτ. Μετοχ. *ἀπογαλαχτισμένος* πολλαχ.

Ἐκ τοῦ μεταγν. *ἀπογαλακτίζω.* Ὁ τύπ. *ἀπογαλατίζω* καὶ παρὰ Pianzola.

1) 'Αποκόπτω τὸ μητρικὸν γάλα ἀπὸ τῶν βρεφῶν ἢ τῶν μικρῶν ζῴων πολλαχ.: *'Απογαλαχτισμένο ἀρνὶ - παιδί.* Συνών. *ἀποκόβω, σακάζω.* **2)** Τελειώνω τὸ ἄσπρισμα τοίχου Ἄνδρ. Νάξ. (Φιλότ.): *Δὲν ἀπογαλακτίσ'τε ἀκόμη;* Ἄνδρ. **3)** Παύω νὰ παράγω γάλα Α.Κρήτ.: *'Επογαλατίσανε τὰ πρόβατα.* Συνών. *ἀπογαλεύω* **3**, *ἀπογαλιάζω, ἀπογαλίζω* **1**, *στερεύω.*

ἀπογαλάχτισμα τό, Παξ. Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. *ἀπογαλάκτισμα.* Πβ. Πουλλολ. στ. 545 (ἔκδ. Wagner σ. 195) «σκώρφας ἀπογαλάκτισμα, στηθόπλευρον προβάτου».

Τὸ ἐκ πλύσεως τῆς σκάφης καὶ τῶν χειρῶν τῆς ζυμωτρίας προερχόμενον γαλακτῶδες ὕδωρ: *'Η φτωχειὰ ἔδινε τοῦ παιδιοῦ της τ' ἀπογαλαχτίσματα ὄντας ἔζ'μωνε ἡ πλούσια* (ἐκ παραμυθ.) Παξ. *Νὰ χιούσῃς ἀπὸ τὴ σκαφίδα τ' ἀπογαλάχτισμα* Μάν.

ἀπογάλεμα τό, ἀμάρτ. *'πογάλεμαν* Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ρ. *ἀπογαλεύω.*

1) Τὸ νὰ παύσῃ νὰ ἀρμέγῃ τις. Πβ. *ἀπογάλωμα.*

2) Συμπίεσις τῶν θηλῶν τῶν μαστῶν τῶν θηλέων βρεφῶν, ἥτις γίνεται ὑπὸ τῆς μαίας διὰ νὰ δυναμώσουν καὶ γίνουν καλαὶ τροφοί.

ἀπογαλεύω ἀμάρτ. *'πογαλεύκω* Κύπρ.

Ἐκ τῆς προθ. *ἀπὸ* καὶ τοῦ ρ. *γαλεύω.*

1) Τελειώνω τὸ ἄμελγμα: *'Εγὼ 'πογάλεψα 'πού τὸ μεσομέριν καὶ γυρεύκεις τώρα γάλαν;* Πβ. *ἀπογαλ'ώνω.*

2) Πιέζω τὰς θηλὰς τῶν μαστῶν τῶν θηλέων βρεφῶν διὰ νὰ γίνουν ὅταν μεγαλώσουν καλαὶ τροφοί. **β)** Πιέζω διὰ τῶν δακτύλων τὸ ἀπόστημα διὰ νὰ ἐξέλθῃ τὸ πύον: *'Πογάλεψε τὸν καρφίτην* (σπυρὶ τοῦ προσώπου). **3)** *'Απογαλαχτίζω* **3**, ὁ ἰδ.: *'Επογαλέψαν οἱ αἶγες.*

ἀπογαλιάζω Κύθν. Μῆλ. *ἀποαλιῶ* Νάξ. ('Απύρανθ.)

Ἐκ τῆς προθ. *ἀπὸ* καὶ τοῦ οὐσ. *γάλα.*

'Απογαλαχτίζω **3**, ὁ ἰδ., ἔνθ' ἀν.: *'Απογάλιασαν οἱ κατσίκες* Μῆλ. *Κοιδεύει ν' ἀποαλιάσῃ τὸ ζῷ καὶ δὲ βορῶ νὰ σοῦ φέρω γάλα* 'Απύρανθ.

ἀπογαλίζω Κρήτ. Κύθν. Πόντ. (Σάντ.) Σίφν. Σύμ. *'πογαλίζω* Κρήτ. Σίφν. 'Αόρ. *ἐπόγαλεν* Κύπρ.

Ἐκ τῆς προθ. *ἀπὸ* καὶ τοῦ οὐσ. *γάλα.*

1) *'Απογαλαχτίζω* **3**, ὁ ἰδ., Κρήτ. Κύθν. Κύπρ. Σίφν.: *'Απογαλίσανε τὰ ὀζὰ* Κρήτ. *Τώρα ἠπογάλισεν ἡ κατσίκα* Σίφν. *'Εν-νὰ 'πογάλῃ ἡ αἴγια* Κύπρ. **2)** 'Αφαιρῶ τὸ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ γάλακτος λιπῶδες στρῶμα, τὸ ἀνθόγαλα Πόντ. (Σάντ.) **3)** 'Αφαιρῶ τὸ ἐκλεκτότερον μέρος ἑνὸς πράγματος, οἷον τὰ καλύτερα πράγματα οἰκίας, τὰ καλύτερα ξύλα δάσους κτλ. Πόντ. (Σάντ.)

***ἀπογαλισιμαιὸς** ἐπίθ. *'πογαλισιμαιὸς* Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. **ἀπογαλίσιμος.* Διὰ τὸν σχηματισμὸν ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐν 'Αθηνᾷ 22 (1910) 241.

Νεογνὸν ζῴου οὗτινος ἡ μήτηρ ἔπαυσε νὰ παράγῃ γάλα εὐθὺς μετὰ τὸν τοκετόν.

ἀπογάλισμα τό, Κρήτ. *'πογάλισμα* Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ρ. *ἀπογαλίζω.*

1) Ἡ διακοπὴ τοῦ γάλακτος τῶν ἐγγάλων ζῴων: *Τὰ ὀζὰ εἶναι 'ς τ' ἀπογάλισμα.* **2)** Ὁ χρόνος καθ' ὃν παύουν πλέον τὰ ζῷα νὰ παράγουν γάλα περίπου κατὰ τὸ τέλος τοῦ θέρους.

ἀπογάλωμα τό, ἀμάρτ. *'πογάλωμαν* Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ρ. *ἀπογαλώνω.*

Παῦσις τοῦ ἀμέλγματος κατὰ τὸν συνήθη χρόνον. Πβ. *ἀπογάλεμα* **1**.

ἀπογαλώνω ἀμάρτ. *'πογαλώνω* Κύπρ.

Ἐκ τῆς προθ. *ἀπὸ* καὶ τοῦ οὐσ. *γάλα.*

Παύω νὰ ἀμέλγω: *'Εγὼ ἐπογάλωσα ἔδει ἕνα μῆνα. Τὰ χτηνά μου ἔν' 'πογαλωμένα τόσον καιρόν.* Πβ. *ἀπογαλεύω* **1**.

ἀπογαμίδι τό, Πελοπν. (Κάμπος Λακων.)

Ἐκ τῆς προθ. *ἀπό*, τοῦ ρ. *γαμῶ* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. *-ίδι.*

1) Τὸ τελευταῖον τέκνον τῆς οἰκογενείας. Συνών. ἰδ. ἐν λ. *ἀποβυζαστάρι.* **2)** Κατὰ πληθ., οἱονεὶ τὰ ὑπολείμματα τῆς συνουσίας: Φρ. *Παίρνει τ' ἀπογαμίδια τοῦ δεῖνα* (λαμβάνει ὡς σύζυγον γυναῖκα, τὴν ὁποίαν ἄλλος εἶχε πρότερον ἐρωμένην).

ἀπόγαμπρος ὁ, Πόντ. (Τραπ.) *ἀπόγαιδρος* Κρήτ. Πάρ.

Ἐκ τῆς προθ. *ἀπὸ* καὶ τοῦ οὐσ. *γαμπρός.*

Ὁ πρῴην γαμβρὸς ἐπὶ θυγατρὶ ἢ ἀδελφῇ ἔνθ' ἀν.: *Δὲ δά 'χω καλὰ μὲ τὸν ἀπόγαιδρό μου* Κρήτ. || Ἄσμ.

Συμπέθεροι, 'ς ἐσέτερα, κουμπάροι, 'ς ἐδικά σας
καὶ σὺ γαμπρὲ κι ἀπόγαμπρε, ἄμε κι ἀπόθεν ἔρθες

Τραπ.

ἀπογαμῶ ἐνιαχ.

Ἐκ τῆς προθ. *ἀπὸ* καὶ τοῦ ρ. *γαμῶ.*

Περατώνω τὴν συνουσίαν.

ἀπογανάχτεμαν τό, Πόντ.

Ἐκ τοῦ ρ. *ἀπογαναχτῶ.*

Ἀνάπαυσις. Συνών. *ἀναπαή* **1**, *ἀνάπαμα, ἀναπαμὸς* **1**, *ἀνάπαψι* **1**, *ξαπόσταμα, ξεκούρασι.*

ἀπογαναχτῶ Πόντ. ('Αμισ. Οἰν. Τραπ.) *ἀπουγανιαχτῶ* Μακεδ. *'πουγανιχτῶ* Μακεδ. *'πεγαναχτῶ* Πόντ. ('Αμισ.)

Ἐκ τῆς προθ. *ἀπὸ* καὶ τοῦ ρ. *'γαναχτῶ*, δι' ὃ ἰδ. *ἀγαναχτῶ.*

Ἀναπαύομαι μετὰ δρόμον ἢ ἄλλον κόπον ἔνθ' ἀν.: *Βρῆκι μιὰ γραιὰ ποῦ κάθουνταν 'ς ἕνα βράχουμα ἀπάν' γιὰ νὰ 'πουγανιχτήσ'* (ἐκ παραμυθ.) Μακεδ. *Κάτσανε 'ς σὸ μεσο-*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ